

УКРАЇНА У 2026 РОЦІ: ВІЙНА БЕЗ ЧІТКОГО ВИХОДУ, ВЛАДА БЕЗ НАЛЕЖНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Про суспільне виснаження, політичну відповідальність Володимира Зеленського, системну корупцію, кризу верховенства права та затягування демонтажу московської церковної структури

Віктор БЕДЬ,
доктор богословських наук, доктор юридичних наук, професор;
Науково-дослідний інститут стратегічних та політико-правових
досліджень Карпатського університету імені Августина Волошина

м. Ужгород
15 липня 2026 року

Україна наближається до межі суспільного виснаження

Російсько-українська війна 2014 – 2026 рр. залишається наслідком збройної агресії Російської Федерації проти України. Саме московський імперський режим розпочав війну, окупував українські території, знищує міста, вбиває військових і цивільних громадян та несе первинну міжнародно-правову, політичну і моральну відповідальність за всі її наслідки.

Але ця беззаперечна істина не звільняє українську державну владу від відповідальності за те, як Україна веде війну, якою ціною утримує оборону, як використовує людські, фінансові та матеріальні ресурси, чи має

реалістичну стратегію завершення бойових дій і чи дотримується Конституції України в тилу.

Не можна нескінченно пояснювати всі внутрішні провали лише російською агресією.

Російська Федерація відповідальна за напад. Президент України, його оточення, Кабінет Міністрів, парламентська більшість і все вище військово-політичне керівництво відповідальні за українську стратегію протидії агресії, якість державного управління, кадрові рішення, використання допомоги партнерів, стан оборонного виробництва, мобілізаційну політику, захист населення та пошук реалістичного виходу з війни.

Станом на літо 2026 року Україна не має переконливо представленої суспільству цілісної стратегії завершення війни. Є окремі заяви, міжнародні зустрічі, двосторонні домовленості, пакети допомоги, переговорні ініціативи та постійні обіцянки майбутніх безпекових механізмів. Але немає зрозумілої відповіді на головні питання:

До якої реально досяжної політичної та військової мети прямує держава? Якою буде допустима ціна її досягнення? Як довго Україна здатна продовжувати війну в нинішньому режимі? Які умови припинення бойових дій держава вважає прийнятними? Що конкретно має захистити Україну від повторного нападу?

Влада, яка вимагає від народу надзвичайних жертв, зобов'язана говорити з ним чесно. Не інформаційними гаслами, не щоденними самозвітами і не черговими словами про «історичні рішення», а мовою фактів, можливостей, ризиків і відповідальності.

Українці прагнуть не капітуляції, а припинення безконечного кровопролиття

Суспільні настрої змінилися принципово. За результатами опитування Gallup, оприлюдненого 30 червня 2026 року, 66% українців виступають за якнайшвидший пошук переговорного завершення війни, тоді як 24% підтримують продовження бойових дій до перемоги. У 2022 році співвідношення було протилежним: 73% підтримували продовження боротьби, а 22% — переговорне завершення.

Це не означає, що дві третини українців погоджуються на російські вимоги, відмову від державності чи безумовну територіальну капітуляцію.

Опитування КМІС показують, що значна частина громадян готова підтримати припинення вогню вздовж нинішньої лінії фронту лише за умов наявності реальних міжнародних гарантій безпеки, зокрема участі європейських військових сил, здатних протидіяти повторному російському

нападу. Одночасно 59% громадян ставлять державний суверенітет і незалежність вище за особистий матеріальний добробут.

Отже, суспільний запит полягає не у формулі «мир за будь-яку ціну».

Його справжній зміст інший:

- **припинити безконечне кровопролиття, зберегти Українську державу, не допустити її роззброєння, забезпечити реальні гарантії безпеки та не визнавати юридично російської анексії українських територій.**

Влада не має права оголошувати прихильників переговорного завершення війни слабкодухими, капітулянтами чи носіями російських наративів. Бажання українців жити, зберегти свої родини, державу і майбутнє є не зрадою, а природним і законним суспільним прагненням.

Так само неприпустимо маніпулювати поняттям «перемога», не пояснюючи, що воно означає за нинішнього співвідношення сил, демографічних ресурсів, оборонних можливостей і рівня зовнішньої підтримки.

Перемогою України може і повинно бути насамперед збереження незалежної Української держави, її народу, армії, міжнародної суб'єктності та європейського майбутнього. Продовження війни без визначеної межі, без достатніх ресурсів і без реалістичного плану не може саме по собі вважатися перемогою.

Володимир Зеленський: збережена довіра не означає безумовного мандата

Станом на червень 2026 року Володимиру Зеленському довіряє 61% опитаних українців, не довіряє 34%. Це означає, що Президент усе ще має значний запас персональної суспільної довіри. Ігнорувати цей факт було б нечесно.

Однак показник довіри не можна ототожнювати:

- зі схваленням усіх рішень Президента;
- з довірою до його оточення;
- з підтримкою партії «Слуга народу»;
- з підтримкою уряду і парламенту;
- з готовністю обрати Володимира Зеленського на наступний строк;
- з погодженням на необмежене продовження війни.

Найважливішим показником є інше: 67% українців очікують, що після завершення війни Президент буде замінений. Оновлення Верховної Ради

очікують 83%, а уряду — 74%. Частка громадян, які вважають виправданим втручання Президента в роботу парламенту та Кабінету Міністрів, знизилася з 79% у 2022 році до 52% у 2026-му.

Це означає, що суспільство розрізняє Зеленського як Президента держави, яка воює, і Зеленського як керівника сформованої ним політичної системи.

Володимир Зеленський відіграв важливу історичну роль у перші місяці повномасштабного вторгнення. Він представляє Україну на міжнародному рівні та став одним із символів українського спротиву. Заперечувати це було б так само необ'єктивно, як і заперечувати його подальші помилки.

Але історична роль Володимира Зеленського у 2022–2026 роках не може бути підставою для довічної політичної індульгенції.

Президент України несе персональну політичну відповідальність за сформовану ним вертикаль влади, призначене оточення, кадрову політику, домінування Офісу Президента над конституційними інституціями, стан парламентської більшості, діяльність урядів і загальну якість державного управління.

Особливо небезпечним стало фактичне переміщення центру ухвалення ключових рішень від передбачених Конституцією України органів — Верховної Ради і Кабінету Міністрів — до Офісу Президента, який не є окремим конституційним органом державної влади.

У результаті формується система, у якій повноваження концентруються в одному політичному центрі, але відповідальність постійно розсіюється між урядом, парламентом, військовим командуванням, місцевою владою та зовнішніми партнерами.

Це зручна система для управління, але небезпечна для демократії.

Коли рішення успішне — його записують до особистих заслуг Президента. Коли рішення провалене — винними оголошують міністрів, командирів, депутатів, партнерів, обставини або попередників.

Так не може функціонувати правова і відповідальна держава.

«Слуга народу»: від народного мандата до механізму обслуговування владної вертикалі

Станом на 15 липня 2026 року фракція політичної партії «Слуга народу» формально налічує 228 народних депутатів. Вона залишається найбільшою парламентською фракцією і формально зберігає кількісний статус більшості.

Проте політична проблема полягає не лише в кількості депутатів.

«Слуга народу» так і не стала повноцінною ідеологічною партією з виразним світоглядом, відповідальною програмою, внутрішньопартійною демократією та самостійною політичною позицією. Вона виникла як виборчий проєкт навколо популярності Володимира Зеленського і впродовж років залишалася переважно механізмом парламентського забезпечення президентських рішень.

Її депутати рідко виступають самостійними представниками виборців. Здебільшого вони виконують функцію голосів, необхідних для кадрових перестановок, законодавчих ініціатив і політичних рішень президентського центру.

Це призвело до деградації самого парламентаризму.

Верховна Рада України дедалі менше виглядає місцем відкритого політичного представництва суспільства, контролю уряду і дискусії щодо стратегічних рішень. Вона дедалі більше нагадує установу, яка юридично оформлює рішення, ухвалені поза парламентською залогою.

За таких умов партія «Слуга народу» після завершення війни може зіткнутися не просто зі зниженням рейтингу, а з політичним розпадом. Вона не має самостійної ідентичності, незалежної від рейтингу Володимира Зеленського, і не створила переконливої моделі майбутнього України.

Політична доля цієї партії залежить не від результатів роботи більшості її депутатів, а від того, яким буде суспільний вирок усій системі влади Володимира Зеленського.

Системна корупція під час війни є формою внутрішньої зради державі

Корупція в Україні не є набором випадкових злочинів окремих чиновників. Вона має системний, багаторівневий і всепроникний характер.

Слово «тотальна» не означає, що абсолютно кожен посадовець є корупціонером. В Україні є тисячі чесних військовослужбовців, державних службовців, правоохоронців, суддів, медиків, освітян і представників місцевого самоврядування.

Але корупція є тотальною за масштабом проникнення у ключові сфери держави: оборонні закупівлі, митницю, податкову систему, правоохоронні органи, суди, прокуратуру, медико-соціальну експертизу, мобілізаційні процеси, земельні відносини, відбудову, державні підприємства, кадрові призначення та розподіл бюджетних ресурсів.

За дослідженням НАЗК, 90% громадян і 76% представників бізнесу вважають корупцію суттєво поширеною в Україні. Навіть серед профільних експертів таку оцінку поділяють 65%.

В Індексі сприйняття корупції за 2025 рік Україна отримала 35 балів зі 100 і посіла 104-те місце серед 182 держав. Цей індекс не вимірює всі конкретні злочини, але відображає міжнародну експертну та бізнесову оцінку стану публічного сектору.

Особливо аморальною корупція стає під час війни.

Коли одні громадяни віддають життя і здоров'я, втрачають житло, родини, роботу та майбутнє, інші використовують воєнний стан для незаконного збагачення, освоєння закритих бюджетів, непрозорих закупівель, кадрової торгівлі й уникнення відповідальності.

Корупція під час війни — це не просто економічний злочин. Це:

- викрадення ресурсів у війська і суспільства;
- підрив обороноздатності;
- руйнування довіри до мобілізації;
- дискредитація України перед союзниками;
- поглиблення соціальної нерівності;
- моральне роззброєння держави зсередини.

Найбільшою проблемою є навіть не сам факт наявності корупціонерів, а вибірковість державної реакції.

Одні справи розслідуються публічно і швидко, інші роками не доходять до вироків. Одні посадовці негайно стають об'єктами інформаційного знищення, інші, наближені до владного центру, переводяться на інші посади, звільняються без пояснень або зникають із публічного простору.

За такої системи право перестає бути загальним правилом і стає інструментом політичного управління.

Влада не може переконливо боротися з корупцією, якщо головним критерієм недоторканності залишається не закон, а особиста близькість до центру ухвалення рішень.

Верховенство права підмінено політичною доцільністю

Україна декларує європейський курс, але європейська держава визначається не прапорами біля державних установ і не кількістю заяв про вступ до Європейського Союзу.

Її визначають незалежний суд, рівність перед законом, підконтрольність влади, захист прав людини, реальне розділення влад і неможливість політичного втручання у правосуддя.

Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) у червні 2026 року відзначила стійкість українського державного управління під час війни, але водночас наголосила на високих корупційних ризиках, необхідності зміцнення підзвітності, демократичної якості управління, громадської участі та довіри до інституцій.

Сьогодні в Україні дедалі частіше діє не верховенство права, а верховенство політичної потреби.

Закон застосовується вибірково. Конституційні обмеження трактуються залежно від обставин. Процедури можуть прискорюватися, коли це вигідно владі, і роками затягуватися, коли рішення політично незручне.

Воєнний стан об'єктивно вимагає окремих обмежень прав і свобод. Але він не скасовує Конституції України, не ліквідовує право на життя, людську гідність і не надає владі безстрокового права діяти без контролю.

Особливо небезпечним є звання суспільства до думки, що під час війни законність є другорядною.

Насправді саме під час війни верховенство права має бути найбільш захищеним, оскільки в цей період держава отримує надзвичайні повноваження, а громадянин стає особливо вразливим перед адміністративним і силовим апаратом.

Держава, яка захищає свободу від зовнішнього агресора, не може одночасно знецінювати цю свободу всередині країни.

УПЦ МП: між законом про національну безпеку і політикою фактичного затягування

Окремим свідченням слабкості, непослідовності та політичної подвійності державної влади є ситуація з релігійною структурою, яка офіційно називає себе Українською Православною Церквою, а фактично та історично залишається канонічно пов'язаною з Російською Православною Церквою — одним із духовно-ідеологічних інструментів російської агресії.

Російська Православна Церква не є нейтральною релігійною інституцією. Її керівництво відкрито підтримує російську війну проти України, виправдовує убивство українців та загарбання українських земель і надає агресії псевдорелігійного змісту.

20 серпня 2024 року Верховна Рада ухвалила Закон України №3894-IX «Про захист конституційного ладу у сфері діяльності релігійних

організацій». Закон заборонив діяльність Російської Православної Церкви в Україні та створив процедуру припинення релігійних організацій, афілійованих із нею.

Державна служба України з етнополітики та свободи совісті офіційно встановила ознаки афілійованості Київської митрополії УПЦ з Російською Православною Церквою. 27 серпня 2025 року Київську митрополію було визнано афілійованою з іноземною релігійною організацією, діяльність якої в Україні заборонена. Після невиконання припису ДЕСС звернулася до суду з позовом про припинення її діяльності.

Проте станом на 15 липня 2026 року остаточного судового рішення немає. Розгляд справи знову призначений на 22 липня 2026 року. Паралельно представники Київської митрополії оскаржують повноваження самої ДЕСС і використовують різні процесуальні механізми для затягування судового розгляду.

Юридично важливо говорити точно: закон не забороняє православну віру, богослужіння чи право громадян на свободу совісті. Він не змушує релігійні громади приєднуватися до Православної Церкви України. Йдеться про припинення діяльності юридичних осіб, які залишаються афілійованими з релігійним центром держави-агресора.

Однак майже дворічне затягування фактичного виконання закону створює об'єктивний ефект політичного захисту антиукраїнської та ворожої московської церковної системи.

Навіть якщо немає документально підтверджених доказів формальної таємної домовленості влади з УПЦ МП, фактичний політичний результат є саме таким: структура, афілійованість керівного центру якої з Російською Православною Церквою офіційно встановлена українською державою, продовжує легально діяти в Україні, зберігати тисячі релігійних громад, значні майнові ресурси, розгалужену організаційну мережу, суспільний вплив і можливості міжнародного лобіювання. Водночас зберігаються її кадрові, суспільні та неформальні впливи в органах державної влади й місцевого самоврядування, зокрема у правоохоронних органах, спеціальних службах і судовій системі, а також виникають обґрунтовані питання щодо можливого впливу пов'язаних із нею осіб навіть у самій Державній службі України з етнополітики та свободи совісті (ДЕСС), яка уповноважена реалізовувати державну політику у цій сфері. Така ситуація завдає колосальної шкоди Україні, підриває національну й духовну єдність Українського народу, послаблює обороноздатність, створює пряму загрозу національній безпеці Української держави та сприяє руйнуванню єдності Вселенського Православ'я в умовах смертельно небезпечної російсько-української війни, що триває від 2014 року.

За даними голови ДЕСС Віктора Єленського, на підконтрольній Україні території йдеться про понад дев'ять тисяч громад УПЦ МП.

Виникає закономірне питання: чому держава, яка здатна швидко ухвалювати рішення щодо окремих громадян, політичних опонентів, підприємств або засобів масової інформації, виявляється настільки повільною та процедурно безпорадною щодо багаторічної інституційної мережі Московського патріархату в Україні?

Посилання винятково на незалежність суду не знімає політичної та інституційної відповідальності з Президента України, Кабінету Міністрів України, парламентської більшості, правоохоронних органів, судової системи та спеціальних служб України за багаторічне затягування належного правового реагування й фактичне невиконання державою ухвалених нею рішень у цій сфері.

Суд справді має бути незалежним, однак його незалежність не може означати безвідповідальність, нехтування інтересами національної безпеки чи перетворення судової влади на інструмент ухвалення антиукраїнських і антидержавних рішень. Водночас саме держава відповідає за якість і дієвість законодавства, належну кадрову, організаційну та інституційну спроможність органів державної влади й місцевого самоврядування, правоохоронних органів, судової системи, спеціальних служб, а також Державної служби України з етнополітики та свободи совісті (ДЕСС). На державі також лежить відповідальність за професійне представництво її інтересів у судах, своєчасність і належну якість процесуальних дій, формування, збереження та захист доказової бази, усунення законодавчих прогалин, а також за своєчасне й ефективне припинення підривної та руйнівної діяльності антиукраїнських і ворожих інституцій на території України.

Коли після років війни закон не дає практичного результату, це означає одне з двох: або закон був свідомо сконструйований як надто повільний і майже недієвий, або влада не має достатньої політичної волі для його реалізації.

Обидва варіанти є неприйнятними.

- **Свобода совісті не включає право іноземного релігійно-політичного центру держави-агресора зберігати в Україні підконтрольну йому організаційну систему.**

Держава зобов'язана гарантувати й захищати конституційні права та свободи віруючих, однак вона не зобов'язана захищати інституційне, канонічне чи організаційне підпорядкування релігійних структур ворожій щодо України Російській Православній Церкві, зокрема в особі її

структурного підрозділу — так званої Української Православної Церкви Московського патріархату. Держава тим більше не має права своєю діяльністю чи бездіяльністю сприяти подальшому вільному функціонуванню на території України підливних, антиукраїнських і ворожих інституційних структур держави-агресора — Російської Федерації, діяльність яких загрожує національній і духовній єдності Українського народу, обороноздатності, конституційному ладу та національній безпеці Української держави, особливо в умовах смертельно небезпечної російсько-української війни 2014–2026 років.

Головна провина влади — не в тому, що вона не всесильна, а в тому, що вона нечесна щодо меж своїх можливостей

Було б несправедливо вимагати від Володимира Зеленського або будь-якого іншого Президента одноосібно зупинити Російську Федерацію, змусити союзників надати всю необхідну зброю чи гарантувати повну безпеку кожного міста.

Україна залежить від зовнішньої військової, фінансової та політичної допомоги. Наші партнери діють відповідно до власних інтересів, політичних циклів і страхів перед прямим зіткненням із Російською Федерацією.

Але влада відповідальна за чесність перед суспільством:

- Якщо партнери не готові забезпечити військову перемогу України в її максимальному розумінні, влада повинна сказати про це прямо.
- Якщо повернення всіх територій військовим шляхом у доступній перспективі є нереалістичним, це також потрібно чесно визнати.
- Якщо переговори неминучі, до них треба готувати суспільство, державу і Збройні сили, а не публічно заперечувати очевидне до останнього моменту.
- Якщо гарантії безпеки партнерів не є рівнозначними членству в НАТО або прямому військовому захисту, не можна називати їх такими.
- Якщо довгострокові ліцензії, меморандуми чи декларації не забезпечують негайного захисту населення, їх не можна видавати за вже досягнуту безпеку.

Громадяни здатні зрозуміти навіть складну й болісну правду. Однак вони дедалі менше готові миритися із систематичним прикрашанням дійсності, замовчуванням масштабів проблем і підміною реального стану справ заспокійливою офіційною риторикою, тоді як ситуація в державі

залишається критичною, руйнівною та вкрай небезпечною для її сьогодення і майбутнього.

Можливий політичний прогноз

У найближчий період суспільний запит на припинення війни зростатиме. Він посилюватиметься під впливом людських втрат, демографічного виснаження, економічної невизначеності, мобілізаційної напруги та усвідомлення обмеженості зовнішньої допомоги.

Якщо влада запропонує реалістичну стратегію безпечного припинення бойових дій, відкриє процес ухвалення рішень, реально обмежить корупцію та відновить повагу до Конституції, Україна зможе пройти цей етап без руйнівної внутрішньої кризи.

Якщо ж керівництво держави продовжить замінювати стратегію інформаційними кампаніями, кадровими перестановками і постійним перенесенням відповідальності, довіра до Президента почне знижуватися значно швидше.

Особливо небезпечним стане післявоєнний період. До мирного життя повернуться сотні тисяч військових і ветеранів, які поставлять державі прямі питання:

- чому одні воювали, а інші збагачувалися;
- чому корупційні справи не завершилися вироками;
- чому окремі посадовці уникнули відповідальності;
- чому тягар війни розподілявся нерівномірно;
- чому московська церковна мережа продовжувала діяти;
- чому Конституція і закон застосовувалися вибірково;
- чи справді всі людські жертви та численні втрати серед мирного населення були об'єктивно неминучими, а не стали наслідком неналежної організації цивільного захисту, несвоєчасного оповіщення й евакуації, недостатньої кількості придатних укриттів, помилкових управлінських рішень, службової недбалості та безвідповідальності конкретних посадових осіб;
- чи справді всі людські жертви та численні втрати серед особового складу Збройних Сил України були об'єктивно неминучими, а не стали наслідком стратегічних і тактичних прорахунків, неналежного планування, помилкових наказів, недостатнього забезпечення та безвідповідальності окремих посадових осіб і військових командирів.

Саме відповіді на ці питання, а не кількість міжнародних промов, визначатимуть історичну оцінку нинішньої влади.

Партія «Слуга народу» має високий ризик фактичного політичного зникнення або розпаду після відновлення повноцінної виборчої конкуренції.

Володимир Зеленський може зберегти своє місце в історії як Президент, який очолив український спротив у найтяжчий для держави момент. Водночас він ризикує залишитися в історії і як керівник, за якого необхідна в умовах війни суспільна та державна консолідація переросла в надмірну концентрацію влади, а надзвичайні обставини стали виправданням для послаблення демократичних інституцій, безконтрольності владної вертикалі, кадрового фаворитизму, уникнення й відкладення політичної та юридичної відповідальності, а також системного знецінення принципу верховенства права.

Вибір між цими двома історичними оцінками ще не завершений.

Якою має бути стратегія виходу України з війни

Україні потрібна не капітуляція і не безстрокова війна.

Їй потрібна державна стратегія збереження нації та державності.

Вона повинна передбачати припинення активних бойових дій на умовах беззаперечного збереження державної незалежності та суверенітету України на всій підконтрольній їй території, без будь-якого позбавлення чи обмеження її невід'ємного права на самооборону; збереження, зміцнення і подальший розвиток потужних Збройних Сил України; запровадження дієвого міжнародного контролю за дотриманням режиму припинення вогню; автоматичне відновлення та посилення міжнародних санкцій у разі нового російського нападу або порушення досягнутих домовленостей; довгострокове фінансування відбудови України та розвитку українського оборонно-промислового комплексу; міжнародно-правове невизнання окупації й анексії українських територій; повернення військовополонених, цивільних заручників і депортованих українських дітей; відновлення та розвиток національної економіки; створення належних умов для повернення громадян України з-за кордону; відновлення повноцінного демократичного життя, конституційного правопорядку та безумовне утвердження верховенства права.

Одночасно необхідні:

- **повна політична і фінансова підзвітність влади;**
- **незалежне розслідування корупційних злочинів періоду війни;**
- **відновлення реального парламентаризму;**
- **гарантування незалежності антикорупційних органів;**

- **реформа судів і прокуратури;**
- **припинення практики політичної вибірковості;**
- **повне і невідкладне виконання законодавства щодо релігійних організацій, афілійованих із Російською Православною Церквою;**
- **підготовка чесних виборів після припинення воєнного стану та створення належних безпекових умов.**

Мир без безпеки може стати лише перервою перед новою війною.

Але війна без реалістичної та зрозумілої мети, без часової і ресурсної межі та без відповідальності влади може виснажити Україну швидше, ніж Російську Федерацію.

Висновок

Український народ не відмовився від своєї держави, свободи та національної гідності.

Але він дедалі рішучіше відмовляється миритися з безстроковим продовженням війни без чіткої, реалістичної та зрозумілої суспільству стратегії виходу з неї; із системною корупцією, що прикривається обставинами воєнного стану; вибірковим правосуддям; надмірною концентрацією влади; інформаційним прикрашанням критичної та вкрай небезпечної реальності; а також із політичною, управлінською і правовою безвідповідальністю державної влади.

Критика Президента і влади не є зрадою України.

Навпаки, мовчання про небезпечні внутрішні процеси стало б зрадою суспільного обов'язку.

- **Володимир Зеленський не винен у тому, що Російська Федерація напала на Україну. Але він і сформована ним влада повністю відповідальні за те, чи має Україна реалістичну стратегію виходу з війни, чи захищене в державі верховенство права, чи карається корупція і чи припинено діяльність структур, інституційно пов'язаних із державою-агресором.**
- **Україна потребує не миру за будь-яку ціну і не війни за будь-яку ціну. Вона потребує такого завершення війни, яке збереже державу, народ, армію, свободу та майбутнє.**
- **Жодна зовнішня перемога не буде повною, якщо всередині держави зберуться корупція, безправ'я,**

політична безвідповідальність і московські інституційні впливи, зокрема так звана УПЦ МП — структура Російської Православної Церкви, мережа якої використовується спецслужбами Російської Федерації для підривної діяльності в Україні.

Джерельна основа

Під час підготовки аналітики опрацьовано актуальні дослідження Київського міжнародного інституту соціології, Gallup, Rating Group, Національного агентства з питань запобігання корупції, Transparency International, ОЕСР; законодавство України, матеріали Верховної Ради України і Державної служби України з етнополітики та свободи совісті; повідомлення українських і закордонних засобів масової інформації станом на 15 липня 2026 року.